

KÖSZÖNTŐ MÁDL FERENC 80. SZÜLETÉSNAPIJÁN

Mélyen tisztelt Dalma Asszony!
Kedves Feri Bátyám, Elnök Úr!
Szabódtam, hogy kell-e, szabad-e, helyes-e ma este itt megszólalnom. Leginkább azért, mert magam is jól ismerem azt az idegenkedést, amellyel a személyed iránt megnyilvánuló, egyébként mégoly mértéktartó elismerő szavakat fogadod. És semmi sem áll tőlem távolabb, mint hogy ilyen, idegesítő, idegen vagy kellemetlen helyzetbe hozzalak. Azért is szabódtam, mert először úgy gondoltam, hogy nem a miniszterelnöknek, hanem talán a köztársasági elnöknek kellene Téged köszöntenie, az illeszkedik valahogyan a magyar közjogi rendszerbe. De aztán végül is rájöttem, hogy van egy ok, amiért nem háríthatom el a ma esti megszólalás lehetőségét, s van valami, ami ezt a lehetőséget kötelességgé teszi. Ez pedig az, hogy ahogy így körülnézek a teremben, én vagyok az, aki személyesen a legtöbbet köszönheti Neked. Ez adja igazából az okát annak, hogy ma én itt megszólalok.

Ha van valaki, akit igazán sokszor és sokat segítettél a pályáján, akkor kétségtelenül én volnék az itt ma este. És láttam olyan arcodat is a közéletben, amely ugyan stílusában nem tér el attól az arctól, amelyet az itt jelen lévők ismernek, de a pillanat drámaisága miatt talán az én szememben másképpen fest, és az én emlékezetemben is másképpen maradt meg. Ugyanis én egész egyszerűen Téged, mindannyiunk köztársasági elnökét a kilencvenes évekre visszaemlékezve közéleti hősnek tartalak. Az ember másképp képzei a hősoket. Fiatalos, kacagányos, kuruckodó, lovas huszárokat szoktunk talán magunk elé képzelni, akik a fejük fölött ló-

bájják a szabályjukat, nagyokat kurjongatnak és rohamra vezetik a népet. Ezek a hősiesség könnyű pillanatai, mert ugyan áldozatokat is követelhetnek az embertől, de legalább a közösség látja, hogy az ember hős, és ez – még hogyha sikertelen is – némi elégtételben azért kétségkívül részesít.

Én azonban olyan pillanatokban láttam a Te hősie arcodat, amelyet az itt ülők közül talán senki sem mondhat el magáról. Van a hősiességnek ugyanis egy magából, szinte magától következő természetes formája is, amikor az ember nem mérlegel, nem okoskodik, nincsenek személyes szempontjai, hanem egész egyszerűen vállalja azt, amit elé hoz az élet.

Én józan ésszel és a felelősségem teljes tudatában mondom azt Önöknek és Neked is, Elnök úr, hogy nem lenne ma a mi politikai közösségünk és családunk ott, ahol van, nem tartana ott, ameddig eljutott, ha az 1995-ös nagyon nehéz évben nem vállaltad volna hősként azt, amit akkor eléd hozott az élet. Emlékszem, hogy tipródtam, mielőtt elmentem volna hozzád. Arról volt szó ugyanis, hogy az illúzióromboló, a nemzetünkhöz kapcsolódó összes romantikus nézetünket és véleményünket porba sújtó választási vereséget követően, amely 1994-ben köszöntött ránk, a teljes polgári, nemzeti, keresztény tábor szétesett, és magunk sem voltunk biztosak abban, hogy sikerül-e valaha még ezt a szétdőlt tábort ismét hadra fogni. S ekkor jött el az a pillanat, amikor a jobboldalnak egységet kellett mutatnia. Az egység megmutatásának lehetséges eszköze az volt, hogy 1995-ben egyharmadnyi parlamenti képviselővel sem rendelkezve a velünk szemben több mint kétharmados többséggel bíró baloldali ellenféllel szemben, úgy gondoltuk, hogy az egység kifejezése érdekében jelöltet, köztársaságielnök-jelöltet kell állítanunk. Ezért tipródtam én. Hogy megy el egy ember, egy viszonylag fiatal ember egy idős úrhoz, aki már akkor is tisztességben megőszültnek mondhatta magát, fantasztikus sikerek vannak mögötte, tudományos és politikai sikerek, talán az egyik

legelismertebb tagja a '94-ben megbukott kormánynak, az egyik olyan tagja, aki az akkori kormány bukása ellenére is úgy maradt meg az emlékezetünkben, mint korszakalkotó törvényeket előterjesztő miniszter. S akkor menjünk el hozzá, egy eleve vereségre csatába hívjuk meg, és mondjuk el, hogy tegyen mindent kockára, és kockáztassa akár a nevetségessé válást is: jöjjön be a parlamentbe, mondjon egy elnöki programalkotó beszédet úgy, hogy kevesebb, mint egyharmados parlamenti támogatásban reménykedhet – legjobb esetben, mert a kisgazdákról még nem is beszéltem, ha emlékeznek még Önök erre az időszakra.

Hosszan készültem erre a pillanatra: szép, elegáns jegyzeteim voltak, súlyos érvekkel. S mikor előadtam a kérésemet, és mondtam, hogy szeretném megindokolni, azt mondtad, hogy nem szükséges, szerinted is az egység a legfontosabb: közös jelöltet kell állítani, és a magad részéről – ha ez a döntés született – akkor Te állsz rendelkezésre. Ez az, amit én egész egyszerűen a kilencvenes évek csendes, nagyon kevesek által ismert természetes hősiességének nevezek.

Te nyitottad meg az ajtót a polgári együttműködés létrehozatala előtt. A polgári szövetség így jöhetett létre a Te kezdőlépéseiddel. Te adtad át a stafétát Nemeskürty Istvánnak, aki aztán 1996-ban a katolikus egyházzal közösen egy programalkotó nagyrendezvény keretében tovább duzsaszthatta az akkor már gyarapodásnak indult erőinket.

Végül 2000-ben egy újabb kényes beszélgetésre került sor közöttünk, ha emlékszel rá. Akkor már a győzelem után voltunk, és a jobboldalnak, polgári, nemzeti oldalnak köztársaságielnök-jelöltet kellett állítania. Akkor az ellenfeleink arra készültek, hogy ez egy olyan nehéz személyi döntés lesz, amely szakítóprobájává válik az akkori koalíciónak, hiszen abban csak a kisgazdapárttal együtt volt meg a polgári többség az akkori parlamentben. Azt kell mondanom, hogy zseniális beszédekkel, rövid érveléssel végül is a koalícióban lévő összes pártot meggyőzted arról, hogy jó lelkiismerettel

bízhatják rád ezt a feladatot, Te jó lelkiismerettel vállaltad, és végül is egy nagyon súlyos koalíciós válságot eredményező kritikus helyzetet hárítottál el 2000-ben, amikor meggyőződéseim szerint igazából személyes vonzalmaid ellenére vállaltad a köztársasági elnökséget.

Mindig is azt gondoltam, hogy valahogy könnyebb volt Neked vállalni az esélytelen köztársaságielnök-jelöltséget, mint a biztos befutónak számító köztársasági elnökséget. Akkor föl is állítottam magamban egy tételt – majd meglátom, hogy aztán az idő igazolja-e ezt –, amely úgy szól, hogy aki valami akar lenni, abból sosem szabad azt csinálni, megadni neki azt a lehetőséget, hogy azzá váljon, ami nagyon akar lenni, mert abból csak baj lesz. Itt hal-kan mondom, hogy bár a köztársasági elnök mozgástere korlátozott a magyar alkotmányos rend szerint, de nem tekintem a véletlenek pusztá egybeesésének, hogy amíg Te voltál a köztársasági elnök 2005-ig, addig azért – bár az ország nem haladt jó irányba az utolsó három évben – nagyobb baj nem történt.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mi nemzedékünk és Mádl Ferenc elnök úr nemzedékének együttműködése a bizonyíték arra a kitételre, amit egyszer még Maróth Miklós csomóztatott a zsebkendőmre, miszerint az öreg macedónokkal ki kell egyezni. Ez valóban így van, ez az a lecke, amit a magyar jobboldal megtanult, hogy a fiatalabb, föltörekvő nemzedéknek az idősebb nemzedékkel mindig ki kell egyeznie, és meg kell találni a felelősség és a munka megosztásának azt a formáját, ami igazodik a természetes adottságainkhoz.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Talán itt kell megemlítenem azt is, hogy 2002-ben az Elnök úrnak köszönhetjük, hogy a saját politikai táborunkat mérsékelte és megakadályozta azt, hogy felelőtlen kalandokba ugorjunk bele a 2002-es választásokat követően. Nagy érdemei vannak az Elnök úrnak abban, hogy 2002 után is az

alkotmányosság mezsgyéjén tartotta a polgári, nemzeti és keresztény tábor, semmilyen alkotmányon kívüli kalandba nem engedte bele, minden tekintélyét latba vetette, hogy a visszatérés kizárólag az alkotmányosság porondjának szabályai szerint és az alkotmányosság lovagi formáinak megfelelő magatartással vívassék meg és következzen be.

Ezek után, kedves Feri bátyám, egyáltalán nem tűnik túlzásnak, ha elmondom mondandóm lényegét, amely úgy hangzik, hogyha időnként nagynak látszunk, az azért van, mert nagy emberek vállán állunk. Te a magad személyében igazolod ennek az igazságnak a valóságát.

Van itt még valami, amit engedj meg, hogy köszöntésképpen – ahhoz képest, hogy nem is akartam beszélni, most már elég régóta beszélek – elmondjak. Van itt még egy fontos dolog, amit Te leckeként adsz a számunkra. A politikában, miután az a harc, időnként a durva küzdelem világa, valahogy mindig álságosnak tűnik, ha az ember a szeretetről beszél. Van benne valami negédeség, valami természetellenes. És nagyon jó Téged látni, jó volt látni Téged régen is és most is a közéleti vitákban, mert Te az élő példája vagy annak, hogy a politikai küzdelem és harc, valamint a szeretet nem egymást kizáró kategóriák. Van a szeretetnek egy olyan mélysége, amit kívánunk magunknak, hogy egyszer elérhessük, ami életfölfogássá válik, egyfajta derűként mutatkozik meg a mindennapokban. Akkor is, amikor a legélesebb csatákat vívod és a legnehezebb vitákban veszel részt.

Tisztelt Elnök Úr!

Mindaz, amit elmondtam, nem méltatása volt eddigi közéleti szereplésednek, hanem egyben egy meghívó is, sőt inkább az. Nagyon nehéz egy-másfél év előtt állunk, szükségünk lesz Rád. Viharos politikai viták köszöntenek majd Magyarországra. Magyarország alkotmányos átszervezésének, amelyet célul tűztünk ki az elkövetkezendő egy évre, nagyon nehéz vitákkal lesz szegélyezve az útja. Nekünk szükség van idOLOKRA, szükség van DERŰRE, szükség van

azokra, akiknek valójában a vállán állunk, hogy messzire elhangozhasson, amit mondunk. Kérünk Téged, a következő évben is maradj a magyar közélet szereplője, és segíts életre hívni azokat a terveket, amelyeket néhány évtizeddel ezelőtt közösen, együtt gondoltunk ki.

Isten éltesen sokáig!

Budapest, 2011. január 30.

ORBÁN VIKTOR